

PRVNÍ ZKUŠENOSTI S CENTRÁLNÍM INFORMAČNÍM SYSTÉMEM O OBCHODU S REPRODUKČNÍM MATERIÁLEM LESNÍCH DŘEVIN A ŠKOLKAŘSKÉ ČINNOSTI

Jan Leugner, Antonín Jurásek

Centrální informační systém (IS) o obchodu s reprodukčním materiálem lesních dřevin (RMLD) byl vytvořen na základě zákona 149/2003 Sb. o obchodu s reprodukčním materiálem lesních dřevin. V IS se shromažďují informace o držitelích licencí pro obchod s RMLD, vydaných potvrzení o původu, informace o všech zdrojích RMLD a hlášení dodavatelů RMLD. Systém je efektivním nástrojem pro kontrolu obchodu s RMLD. Slouží také ke statistickému zpracování informací o obchodu s RMLD a o školkařské činnosti.

Úvod

Lesní školky ČR byly po roce 1989 postupně privatizovány. Většina školek u nás má již podobně jako v jiných zemích Evropy charakter obchodních školek (sadební materiál jen pěstují a prodávají), školky pro vlastní potřebu mají jen někteří větší vlastníci lesa. V souvislosti s touto změnou vlastnictví, kdy nebyla povinnost předkládat údaje o produkci a produkční ploše školek bylo velmi obtížné získávat informace o celkové produkci sadebního materiálu lesních dřevin v ČR.

Radikální změna nastala až po přijetí zákona 149/2003 Sb. o uvádění do oběhu reprodukčního materiálu lesních dřevin lesnický významných druhů a umělých kříženců, určeného k obnově lesa a k zalesňování, a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o obchodu s reprodukčním materiálem lesních dřevin), kterým byla implementována do českého právního řádu Směrnice rady 1999/105/ES. V tomto zákoně byla stanovena také povinnost o vedení evidence a její předkládání pověřené osobě. Podrobnosti jsou uvedeny v prováděcí vyhlášce 29/2004 Sb.:

§ 15 – Podrobnosti vedení evidence a předkládání záznamů o oddílech reprodukčního materiálu a o vedení a předkládání evidence o školkařské činnosti (K § 24 odst. 3 zákona)

(1) Dodavatel, který uvedl reprodukční materiál do oběhu, vede o každém oddílu tuto evidenci:

- a) druh dřeviny,
- b) evidenční číslo uznané jednotky,
- c) číslo potvrzení o původu,
- d) kategorie zdroje (identifikovaný, selektovaný, kvalifikovaný, testovaný),
- e) oblast provenience,
- f) rok zrání, jde-li o semenný materiál,
- g) věk a způsob pěstování, jde-li o sadební materiál,
- h) rok odběru a specifikace odebraných částí u části rostlin (oddenkové řízky, explantáty atd.) použitých k produkci sadebního materiálu,
- i) účel použití (lesnické účely, okrasné atd.),
- j) množství,
- k) označení odběratele.

- (2) Evidenci je možno nahradit archivováním jednotlivých původních listů, pokud splňují požadavky na tuto evidenci.
- (3) Dodavatel provozující školkařskou činnost vede, kromě údajů uvedených v odstavci 1, také písemnou a grafickou evidenci.
- (4) Písemná evidence obsahuje:
- l) průběžnou evidenci každého oddílu rozpěstovaného sadebního materiálu,
 - m) údaje o celkové a produkční ploše školkařského provozu se specifikací volné plochy, skleníky, fóliovníky a pařeniště,
 - n) inventurní stavy každého oddílu rozpěstovaného sadebního materiálu k 15. listopadu každého kalendářního roku s vyznačením
 - 1. oddílu,
 - 2. dřeviny,
 - 3. evidenčního čísla uznané jednotky,
 - 4. věku a způsobu pěstování sadebního materiálu,
 - 5. kategorie zdroje,
 - 6. množství sadebního materiálu,
 - 7. produkční plochy na níž je oddíl pěstován.
- (5) Grafická evidence obsahuje:
- a) grafický plánek školkařského střediska (provozovny) s označením jednotlivých produkčních ploch,
 - b) grafickou evidenci stavu rozpracovaného sadebního materiálu podle jednotlivých oddílů s aktualizací k 30. listopadu každého kalendářního roku,
 - c) viditelné označení jednotlivých oddílů na ploše školky.
- (6) O každém oddílu, který má v držení, nebo který uvádí do oběhu, předkládá dodavatel pověřené osobě k 30. listopadu záznamy o
- d) druhu dřeviny,
 - e) evidenčním čísle uznané jednotky,
 - f) číslo potvrzení o původu,
 - g) roku zrání, jde-li o semenný materiál,
 - h) věku a způsobu pěstování jde-li o sadební materiál,
 - i) roku odběru a specifikaci odebraných částí u části rostlin (oddenkové řízky, explantáty atd.) použitých k produkci sadebního materiálu,
 - j) účelu využití,
 - k) množství,
 - l) označení odběratele (materiál, který byl expedován za sledované období).
- (7) Dodavatel, který je provozovatelem školkařského provozu předkládá, kromě údajů uvedených v odstavci 3, dále ještě
- m) údaje o celkové a produkční ploše školkařského provozu se specifikací volné plochy, skleníky, fóliovníky a pařeniště,
 - n) údaje o produkční ploše na níž jsou pěstovány jednotlivé oddíly podle odstavce 3.
- Důležitým ustanovením pro tvorbu informačního systému (IS) je odstavec 2 (možnost vedení evidence archivací průvodních listů). Průvodní listy RMLD, jejichž vzory jsou uvedeny v příloze vyhlášky

29/2004 Sb. splňují požadavky pro evidenci o RMLD, které musí dodavatel poskytovat pověřené osobě. Proto byly zvoleny jako jeden ze základních prostředků pro přenos informací od dodavatelů k pověřené osobě a do informačního systému. V zákoně 387/200 Sb. (novelizující z. 149/2003 Sb.) jsou uvedeny vzory Listů o původu, které mohou být využity pro přenos informací o RMLD získaného před účinností Z. 149/2003 Sb.

Centrální informační systém

Centrální informační systém je umístěn v ÚHUL v Brandýse nad Labem a jednotliví uživatelé jsou na něho napojeny přes terminálový přístup (Mze, VÚLHM, krajské úřady) nebo pomocí internetu (obce s rozšířenou působností) a je tvořen čtyřmi základními komponenty (databázemi).

1. databáze všech držitelů licencí pro ochod s reprodukčním materiálem lesních dřevin (RMLD).
2. databáze zdrojů RMLD.
3. soubor vydaných potvrzení o původ RMLD (vydávají obce s rozšířenou působností).
4. databáze hlášení dodavatelů RMLD (obchod s RMLD, zásoby, školkařská činnost).

Přehled držitelů licencí (vydaných Ministerstvem zemědělství ČR) je uveden v tabulce 1.

Tabulka 1 Držitelé licencí pro obchod s RMLD v roce 2004

Table 1 Subject with licence for marketing FRM in 2004

Celkový počet subjektů s licencí	684
Subjekty neobchodující v roce 2004	200
Subjekty provozující školkařskou činnost v roce 2004	282

Databáze zdrojů RMLD je vedena VÚLHM VS Uherské Hradiště. Uznávání nových uznaných jednotek provádí krajské úřady ve spolupráci s VÚLHM VS Uherské Hradiště.

Potvrzení o původu vydávané obcemi s rozšířenou působností jsou automaticky kontrolovány s registrem uznaných zdrojů, aby nebylo možno vydat potvrzení o původu na neexistující zdroj.

Databáze hlášení dodavatelů RMLD je každoročně naplňována předkládanými údaji dodavatelů (hlášení k 15. 12.). Hlášení dodavatelů jsou také kontrolována s registrem uznaných zdrojů (aktivních i archivních). Při zpracovávání jednotlivých hlášení dodavatelů je velmi důležitá také forma předávání. Jako jedinou efektivní formou se ukazuje elektronická (kompatibilní) forma předávání informací, která umožní: 1. možnost bezchybného vyplňování na straně dodavatele (záruka naplnění povinností ze zákona a kompletní dokumentace pro kontrolní orgány) a za 2. možnost rychlého zpracování na straně pověřené osoby, díky kterému vznikne prostor pro upozornění odesilatele hlášení (dodavatele) na případné nedostatky.

Zpracovaná hlášení mohou sloužit jako podklad pro kontrolní orgány, dále jsou zdrojem pro statistické výstupy jako jsou údaje o plochách lesních školek (tab. 2), rozpěstovaném sadebním materiálu a zásobách osiva i sadebního materiálu.

Tabulka 2 Plochy lesních školek v ČR v roce 2004

Table 2 Area of forest nurseries in Czech republic in 2004

	ha	%
Celková plocha lesních školek	1 933,2	
Celková produkční plocha	1 441,8	100
Celková produkční plocha	venkovní záhony	97,6
	pařeniště	0,8
	foliovníky	1,2
	skleníky	0,4

Přínosy centrálního informačního systému

System, kdy na jedné straně budou soustředěny informace, o zdrojích RMLD a vydaných potvrzení o původu při uvádění RMLD do oběhu, na druhé straně informací o pohybu RMLD v rámci obchodování, představuje prakticky jedinou efektivní možnost kontroly a udržení odpovídající, zejména genetické kvality reprodukčního materiálu pro obnovu lesa.

V současné době je informační systém mechanismem umožňujícím udržení proporcí sběru osiva a pěstování sadebního materiálu ve vyvážené poloze. Získá se tím i celkový přehled o zásobách osiva

Tyto informace jsou nezbytné i pro dotační politiku státu vůči vlastníkům lesa tak, aby sadební materiál vypěstovaný z osiva cenných autochtonních dřevin byl účelně využit pro obnovu lesa.

Informace o RMLD umožní plně využít domácí produkci, kde jsou vyšší záruky udržení genetické kvality se snadnější možností kontroly.

Pro lesnickou veřejnost budou k dispozici nejen informace o zdrojích RMLD, ale v sumární podobě i informace o obchodovaném a rozpěstovaném sadebním materiálu. To představuje rovněž velmi cenný zdroj informací pro další podnikání v oboru lesního školkařství.

V narůstajícím konkurenčním tlaku prostředí Evropské Unie budou mít v nedaleké budoucnosti rychlé a přesné informace velký význam. Stanou se podobně jako i v jiných oborech – jedním z pilířů prosperity.

Podklady

Zákon č. 149/2003 Sb., o uvádění do oběhu reprodukčního materiálu lesních dřevin lesnický významných druhů a umělých kříženců, určeného k obnově lesa a k zalesňování, a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o obchodu s reprodukčním materiálem lesních dřevin).

Vyhláška č. 29/2004 Sb., kterou se provádí zákon č. 149/2003 Sb., o obchodu s reprodukčním materiálem lesních dřevin.

Zákon 387/2005 Sb., kterým se mění Zákon č. 149/2003 Sb., o uvádění do oběhu reprodukčního materiálu lesních dřevin lesnický významných druhů a umělých kříženců, určeného k obnově lesa a k zalesňování, a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o obchodu s reprodukčním materiálem lesních dřevin).

Ing. Jan Leugner

Ing. Antonín Jurásek, CSc.

Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti Jíloviště-Strnady

Výzkumná stanice Opočno

Na Olivě 550

CZ – 517 73 Opočno

e-mail: leugner@vulhmop.cz; jurasek@vulhmop.cz